

est, ut mali semper discordes sint, sic et optandum est, ut boni semper sint concordēs (1). Amicitiam enim honorum semper Deus conservare affectat et dissipare malorum. Sic facere debemus et nos, ut filii Dei vere simus. Impedire namque debemus, in quantum possumus, ne malus bono in aliquo conversetur in occulto, et malum cum malo, in quantum possumus, conversari non permitamus; nam ignis cum igne positus nihil aliud faciet, nisi quod de sui natura est; nunquam quiescet. Amemus ergo, fratres, et cum dilectione corrigamus, et ab invicem separemus malos. Simus « Anima una et cor unum¹ » in Deo, non quia multa corpora habeant tantum unam animam, ut Arianus ille hæreticus aliquando dixit, sed una voluntate in Deo pauperes diligentes, et eis subvenientes, mereamur in die resurrectionis peregrinum Dominum hospitari. Amen.

SERMO XXX.

In Quadragesima V.

Hic sermo, qui extrahitur ex Bibl. Ædil., cod. x, fol. 12, pulcherrimis refertur sententiis et exemplis, nec dubitarem quin eum sancto Augustino tribuerem, nisi obstaret parva codicis auctoritas. Sit locus ejus in Appendice post sermonem præcedentem, cum numero in Quadragesima XIII.

SYNOPSIS.

I. In quadragesima cessandum a malo, ut bonum operemur.

¹ Act. iv, 31.

(1) Addidimus opinando secundum membrum hujus sententiæ, quod desideratur in cod.

II. Quadragesima dierum jejunium. III. Exeundum a vitiis. IV. Vitæ brevitatis attendenda. V. Nihil auferemus, nisi quæ data fuerint pauperibus. VI. Non superbiat, cui brevi erit moriendum. VII. Exempla Romanorum imperatorum. VIII. Exempla philosophorum. IX. Mors, pœnitentiæ magistra. X. Docet nos conculcare terrena, et adamare cœlestia. XI. Hortatio ad pœnitentiam cito peragendam.

I. FRATRES charissimi, sanctam quadragesimam hodierna die intrantes, quid per Apostolum nobis dicatur, aures mentis et corporis omni affectu aperire solerter debemus. Ait enim Vas electionis: « Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis¹. » Attendite igitur, fratres, qui jacentes fuisitis in pulvere; vobis præcipitur exire, qui catenis peccatorum hactenus tenebamini. Audite, quod « Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. » Ligati enim estis catenis deliciarum; surgite et convertimini ad Dominum, quia benignus est², quia misericors est, quia placabilis est. Ecce ergo nunc tempus Deo acceptum, quia parata est medicina. Vultis scire, fratres mei, quæ sit hæc medicina? « Quiescite agere perverse, discite bene facere³; » hæc enim duo optime vobis sufficiunt. Qui ergo sanari cupit, has duas potationes omnino sumere festinet. Verus (1) enim medicus quadragesima dies nobis suo exemplo donavit, in quibus casti, humiles, sobrii, benigni, incipiamus (2) quiescere agere perverse, et discere bene facere, ne Ninive civitas subvertatur.

II. Constitutus igitur est numerus istorum dierum, ut jejunemus mente et corpore; sic enim jejunavit Elias quadragesima diebus, et montem Dei ascendit⁴; sic et Moyses, ut Legem Domini mereretur recipere⁵; sic et Salvator noster hunc eundem numerum consecravit⁶. Voluit enim ipse

¹ 1 Cor. vi, 2. — ² Joël. ii, 13. — ³ Isaï. i, 16. — ⁴ Reg. xix, 8. — ⁵ Exod. xxiv, 18. — ⁶ Math. iv, 2.

(1) Cod. vetus. — (2) Id. in cunctis.

prius facere, et postea docere¹ nos. Ad comprimendam igitur superbiam satisfactionis exemplum nobis dare voluit, quasi dicat Salvator: Ecce qui peccatum non feci, et tamen pro peccatis primus jejunaire volui (1) in nova Lege.

III. « Ecce nunc dies salutis; » ecce « hora de somno » surgere². Somnus enim noster caligo vitiorum est. Quamdiu in peccatis sumus, in tenebris demoramur, « Et veritas » in nobis non est³. Veniamus omnes ad lucem; non nostram turpitudinem (2) erubescamus. Cogitemus quid luxuria, quid superbia, quid avaritia, quid ebrietas, quid scurrilitas, quid mendacium, quid perjurium, quid hominem interficere vel odisse, quid socium perdere, quid usuram facere, quid falsa judicia, quid detractiones, quid crudelitas? quem fructum ex his omnibus habuistis⁴? Ex luxuria namque odium Dei et proximi, et abbreviationem vitæ acquiris. Ex superbia exul Paradisi; ex avaritia mala in præsentia, et pejora in futuro habebis. Ex ebrietate sensum amittis, et irrationabilis quodammodo efficeris. Ex mendacio interfectionem animæ, ex interfectione pavorem acquiris. Ex perditione abominationem consequeris; ex usura Dei maledictionem consequitur (3) homo. O homo, numquid ad hæc operandum positus es? numquid ex his operibus justificaris? O homo, quid agis dum opera carnis peragis? « Ducis in bonis dies tuos, et in puncto ad inferiora descendis⁵. » Hinc (4) caro tua vermibus, et dæmonibus præparatur anima. O luxuriosi, « Quorum deus venter est⁶! » o superbi, quorum deus diabolus est! o avaritia pleni, quorum deus aurum est, ipsi scenerantes, ipsi die noctuque procurantes in calore, fame, siti, frigore et nuditate ditari (5)! O sceneratores, o falsi mercatores, quorum vita nequam, quorum sollicitudo serpentina, quorum timor talpæ est,

¹ Act. I, 1. — ² Rom. XIII, 11. — ³ I Joan. I, 8. — ⁴ Rom. VI, 21. — ⁵ Job. XXI, 13. — ⁶ Philip. III, 19.

(1) Cod. prius... voluit. — (2) Id. jam nostra turpitudine. — (3) Id. sequeris... sequitur. — (4) Id. hic. — (5) Sic opinando corrigimus; cod. dotati.

quorum devoratio leonina, quorum fames semper est, quorum saturatio nunquam est nec erit in futuro! o raptores insatiabiles, Judæis crudeliores, Paganis nequiores, Christianis omnibus pejores! O quantum animal insatiabile! quid de te erit in novissima die, cogita. Morieris, scenerator, morieris, et sepelieris in inferno¹, et tunc videbis pauperes, quos deprædatus fuisti in sinu Abrahæ, quibus guttam aquæ petes, nec recipere valebis²; tunc videbis eos, sed non pauperes, sed non tibi aliquid petentes, sed non ad gloriam, sed tantum ad tormentum et pœnam tibi se ostendentes (1). Hoc idem accidet, fratres, non solum præstantibus ad usuram, sed etiam falsis iudicibus, qui terram habent regere et iudicare. Tales sunt qui super cathedram Moysi ascendentes et sedentes³, variorum pellibus sunt (2) ornati, quibus « Datum est nosse mysteria regni Dei⁴. » Tales sunt vulpibus sagaciores, volventes et exponentes legem sanctam secundum munera copiosa eis largita; talibus ait Dominus per Prophetam: « Væ qui malum bonum, » et bonum malum dicunt⁵; » et bene malum bonum, et bonum malum dicunt, dum proximum iudicant indirecte (3) tanquam infecti pretio, precibus, odio vel amore. Tales clerici vel laici sic Christum spoliunt, Christum percutiunt, et faciem ejus velant, Christum negant, Christum vituperant, Christum crucifigere clamant, Christum falso adorant, Christum cum Juda produnt, Christum ad crucem perducunt, Christum in crucem (4) affigunt, Christum sitientem videntes, potum amarissimum illi (5) porrigunt. Hæc omnia Judæi illi semel fecerunt, sed falsi Christiani, fideles nomine, sed non opere, quoties (6) in die hæc faciunt, longum esset ad præsens prædicare. O igitur, fratres,

¹ Luc. XVI, 22. — ² Ibid. 23, etc. — ³ Matth. XXIII, 2. — ⁴ Luc. VIII, 10. — ⁵ Isai. V, 20.

(1) Cod. ostendetur. — (2) Deest sunt in cod. — (3) Indirecte, id est non recte, nisi supponas mendum, et legas injuste. — (4) Cod. cruce. — (5) Id. sibi, ut semper, pro illi, et sic deinceps. — (6) Id. quot.

quid nobis cum carne? Nam hæc omnia Salvator tuus a te recipit, et tamen brachiis extensis, latere aperto, capite inclinato, dulciter te invitat. Venite ad me, et ego non recordabor offensionum vestrarum.

IV. «Ecce ergo nunc, fratres, tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. «O fratres et filii,» quos iterum parturio, donec reformetur in vobis Christus¹,» an ignoratis quod vita nostra sit velut lucerna accensa, quæ a modico vento extinguitur? Numquid non (1), dum exaltatur, fumus est; dum præparatur, umbra est; dum decoratur, vermis est? cur ergo superbis, o homo concha putredinis et fetoris? cur non jam quiescis agere perverse? cur non incipis bene facere? cur gloriaris, cum «Dives factus, et cum multiplicata fuerit gloria domus²» tuæ? Numquid non aurum et argentum cito sordescunt? Numquid non dignitas et potestas cito tabescunt? numquid non juvenes et pulchritudo cito senescunt? cur ergo gloriaris, o homo, cujus vita misera consistit in pratorum rivulorumque amœnitatibus, in mulierum venustis aspectibus, in equorum et canum cursibus, in accipitrum volatibus, in domorum picturis, in organorum et cymbalorum sonatibus? Eia, eia, o milites Christi, abjicite opera carnis, «Abjicite opera tenebrarum³, quiescite jam agere perverse, et discite bene facere,» antequam senectus infirmitatis adveniat. Ecce jam cor affligitur, caput jam conculitur, anhelitus jam despicitur, totum corpus jam putredo et vermis efficitur, aures sordescunt, et dentes denigrati putrescunt.

V. Agite ergo pœnitentiam, quia «Ecce jam nunc tempus acceptabile, ecce jam nunc dies salutis.» Sed si pœnitentiam recte agere volumus, cum Christo jejunare cupiamus. Tu qui dives es, disperge bona quæ habes, et da pauperibus, quia nihil tecum portabis, nisi ea quæ sponte pro amore Christi donaveris. Nam Cæsaris et Neronis abun-

¹ Galat. iv, 19. — ² Psal. XLVIII, 17. — ³ Rom. XIII, 2.

(1) Cod. more solito, non habet *non post numquid*, et sic deinceps.

dantiam quis recepit? Alexandri et Holoferni militiam quis calcavit? Antiochi penuria simulata quid profuit? Absalonis pulchritudo ubi est? Aristoteles et Plato cum quibus modo disputant? Seneca moralis ubi residet? Ptolomæus, Ovidius, Socrates, Zeno cum Demetrio quid agunt? Quid de divitiis secum contulerunt? verum et indubitanter, verum quod nihil secum portare potuerunt. Numquid et tu aliquid auri vel argenti portabis? Omnino nihil, nisi quod in præsentis Dei amore donaveris non divitibus, sed pauperibus, tecum portare poteris. Ecce enim modo tempus pœnitentiæ; ergo age pœnitentiam, nec speres in multitudine divitiarum tuarum¹, quia nec pulchritudo, nec divitiæ, nec nobilitas, nec sapientia, nec fortitudo te a morte liberare poterunt. Ecce enim Paulinus, Africæ comes, heri ut multi viderunt sedebat gloriosus in aula, sed modo jacet despectus in tumba; et qui vescebatur curiarum et regum cibariis, modo in sepulcro cibatur a vermibus.

VI. Cur ergo superbis, o navis a ventis agitata, o navis tuo Creatori rebellata? Cur exaltaris, cur superbis, vesica (1) subtilis? Numquid non a modica acus punctura somnum et vigorem amittis? Cur ergo superbis, o vermis et cinis? cur divitias disperendas pauperibus congregas? De vobis enim legitur: «Dormierunt somnum suum, et nihil invenerunt viri divitiarum in manibus suis².» Timete igitur, divites, et agite pœnitentiam; dum tempus habetis acceptabile, plorate et ululate, cognoscentes quod «Divitiæ vestrae putrefactæ sunt, vestimenta vestra a tineis devorata sunt, aurum et argentum vestrum æruginavit, et manducabit carnes vestras³» vermis, et «Ignis non extinguetur⁴,» quia «thesaurizastis vobis iram in novissimis diebus, et merces operum vestrorum, quæ defraudata est a vobis, clamat, et clamor pauperum jam in aures Domini

¹ Psal. LI, 9. — ² Id. LXXV, 6. — ³ Jacob. v, 2, 3. — ⁴ Marc. ix, 43.

(1) Cod. *vexica*.

» Sabaoth intravit¹; » quia « epulati estis super terram, et in » luxuriis corda vestra dilatastis², » abundantes in divitiis, et ecce pauperes hic fame pereunt. Etiam non subveniendo occidistis; ecce inopia filiorum Dei clamat ad Patrem: « Vindica eos, Domine, nec sit illis adjutor, nec sit qui » misereatur pupillis ejus, pro eo quod non sunt recordati » facere misericordiam³. » O dives, quid agis, dum sine eleemosyna vivis? hodie es, et cras forte non eris. Extende ergo manus ad pauperes, et in pace postmodum morere. Nam secure tunc mori poteris, quia ante te fidelem nuntium destinasti. Fac igitur eleemosynam cum jejunio et « Memorare tua novissima⁴, » ut (1) si tunc vixeris, secure vivas, si etiam morieris, secure possis (2) mori.

VII. Romani etiam, nostri patres et principes, qui norma bonitatis et justitiæ in toto orbe esse consueverant, hoc facere cunctis imperatoribus solerter jubebant; nam mox imperatore grandi diademate decorato, ad ipsum ingrediebantur metallorum fabricatores dicentes: De quali metallo jubes, domine, tibi fieri sepulcrum? O Romani, cunctarum bonarum legum amatores, quid facere jubebatis regi vestro? Nam qui rex vester erat, imperator orbis erat, et tamen in bono eum non timentes, legem patrum observare volentes, ad ipsum dum in summo gaudio erat et lætitia, mortis nuntios destinabatis, dicentes: De quali metallo sepulcrum tibi fieri jubes? Romani igitur, fratres, prudentes per hoc nihil aliud suo regi significare volebant, nisi « Memorare novissima tua, » quomodo natus, quomodo ad mundum intrasti ornatus, vivendo pediculis circumdatus et pulcibus; quomodo et hodie sedes in cathedra, et forte quod cras dormies in sepulcro. Volentes ergo Romani imperatori significare, quod cito esset corruptibilis,

¹ Jacob. v, 3, 4. — ² Ibid. 5. — ³ Psal. cxxviii, 6, etc. — ⁴ Eccli. vii, 40.

(1) Cod. et. — (2) Deest *possis* in cod., quod verbum necessario suppleri dabet, nisi legas *moriaris*.

ne etiam legem eorum transgrederetur, et ut (1) mundum pacifice regeret, hoc dicere illi nullo modo curabant (2).

VIII. Dum etiam apud Romam rhetoricam legerem, me audisse a Fabiano viro clarissimo bene recordor, licet ipse non tunc temporis fuerit, quod, mortuo Alexandro, octo sapientes (3) ejus sepulcrum circumdederunt, quorum primus dixit: Alexander ex auro fecit thesaurum, sed nunc aurum ex suo cadavere thesaurum fecit. Secundus dixit: Heri Alexandro non sufficiebat totus mundus, sed hodie illi (4) sufficiunt tres ulnæ terræ. Tertius dixit: Heri Alexander populo imperabat, sed hodie populus imperat illi. Quartus dixit: Heri Alexander multos a morte potuit liberare, sed hodie Alexander mortis jacula vitare non potuit. Quintus dixit: Heri Alexander ducebat exercitum, sed hodie ab exercitu ducitur ad sepulcrum. Sextus ait: Heri Alexander terram premebat, sed hodie ab eadem terra premitur ipse. Septimus dixit: Heri Alexander timebatur a gentibus, sed hodie a gentibus vilissimus reputatur. Octavus dixit: Heri Alexander pascebat corpus (5) proprium, sed hodie ipse cibus efficitur vermium.

IX. Quid ergo, fratres, faciemus? quam viam nobis eligemus, nisi pœnitentiæ? Ecce ergo nunc tempus pœnitentiæ; « Ecce nunc dies salutis, ecce nunc tempus acceptabile; » ecce nunc tempus cogitandi mortem, ut non peccemus in æternum. O mors, cujus memoria beata, cujus spes infallibilis, cujus adventus summe a bonis expectatur, cujus aggressio malis mala et pessima (6) reputatur! O mors fidelissima, quæ nemini parcis, neminem despicias, sed cunctos visitare peroptas, quando jusserit ille qui cuncta bona creavit, qui etiam te videndo, satis dolere et tædere cœpit, ut homo! O mors fecundissima, quid Paganus ille

(1) Deest *ut* in cod., unde sensus subvertitur. — (2) Id est *non timebant*. — (3) Cod. *et sapientes*, ubi evidens est quod particula *et* posita fuerit pro *octo*, quæ vox scripta erat per abbreviationem. — (4) Cod. *sibi*, et sic deinceps. — (5) Deest *corpus* in cod. — (6) Cod. *pexima*.

de te senserit audiamus. Clama, o prudens Pagane, die discipulis tuis: Sæpe mortis memoriam ad mentem vestram reducite, quæ quasi frenum, miserum hominem frenat, ne defluat, ne deviet ac discurrat per viam ambitionum, cupiditatis et libidinum.

X. Quid enim plura Paganus ille de memoria mortis dicere potuisset? Ordinavit enim ipse Conditor naturarum inter omnia creata terram infimam esse et pedibus conculcandam; nos per hoc docens cuncta terrena despiciere et cœlestia adamare. Conculcate ergo, fratres, mentis pedibus quæ terrena sunt, et conculcantes amate cœlestia. Nam sicut homo super omnia dominus est sapientia et prudentia, sic et anima nostra cunctis perfectior est, et eam a cunctis terrenis elevare debemus, quoniam « Ecce nunc » tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis; » ecce dies gratiæ.

XI. Honestè igitur ambulemus, quia in die sumus¹, quia credimus, quia Christum suscepimus. Assumite, o fratres, indumenta justitiæ et pœnitentiæ, ne nudi in conspectu Domini appareatis². « Estote parati, quia veniet dies Domini, sicut fur in nocte³. » Dies enim Domini mors est, et dicitur dies salutis et dies perditionis, secundum merita et demerita; « Nunc enim propior est nostra salus⁴. » Et Moyses dicit: « Juxta est dies perditionis, et adesse festinant tempora⁵. » Nolite ergo, fratres mei, confidere in vita vestra, quia « Dies perditionis proximus est et adesse festinant tempora. Quærite ergo Dominum dum inveniri potest, invocate eum, dum prope est⁶. » Hunc (1) in præsentī vita invocate, quia velox est ad ignoscendum, sed in futuro paratus est ad judicandum. Festinemus hinc pœnitere, et converti ad Dominum. Pravas conscientias lavate et eleemosynis peccata vestra suffocate; excutite pulverem

¹ Rom. XIII, 13. — ² 2 Cor. v, 3. — ³ 1 Thess. v, 2, et Matth. xxiv, 44. — ⁴ Rom. XIII, 11. — ⁵ Deut. xxxvii, 35. — ⁶ Isaï. lv, 6.

(1) Id. hic.

vitiorum; surgite et nolite timere confiteri, quia nemo justus vivens, qui confessione et pœnitentia non indigeat. Rumpite vincula vitiorum, ut mereamini in terra viventium requiem et principem (1) Angelorum. Amen.

SERMO XXXI.

In Quadragesima VI.

Non pertinere ad sanctum Augustinum sermonem sequentem, ex eo manifestum est, quod ipsum laudet scriptor, et Sigiberti se esse compatriotam asserat, quanquam nomen Augustini falso habeat in Bibl. Ædil., cod. x, fol. 15, unde eruitur. Locus ejus in appendice post sermonem præcedentem, cum numero in Quadragesima XIV.

SYNOPSIS.

I. Jejunii sancta efficacia. II. Mali jejunatores. III. Sit moderatio in jejunio. IV. Fugienda præsertim fornicatio. V. Oculi claudendi, accingendique lumbi.

I. FRATRES charissimi, perfectum jejunium et rationale est, quando noster homo exterior jejunat et interior orat; facilius enim per jejunium oratio penetrat cælum. Tunc enim homo affectu (2) Angelis conjungitur, ideoque liberius copulatur. Per jejunium occulta mysteriorum (3) cœlestium revelantur, divinique sacramenti arcana panduntur. Sic namque Daniel, Angelo revelante, sacramenta

(1) Forte gaudium. — (2) Cod. effectus. — (3) Id. ministeriorum, et sic paulo inferius.

divinorum mysteriorum cognoscere meruit. Hæc enim virtus et Angelorum manifestationes, et eorum annuntiationes ostendit. Jejunia enim fortia sunt tela adversus tentamenta dæmonum. Cito enim per abstinentiam devincuntur, teste Salvatore, qui ait : « Hoc genus dæmoniorum non » ejicitur, nisi per orationem et jejunium¹. » Immundi enim spiritus ibi se magis figunt, ubi plus abundare escam et potum cognoscunt, sicut per effectum cognoscere possumus in conviviis sæcularium. Ibi enim multa mala perpetrata sæpe cognovimus. Et ideo Sancti, quamdiu in hujus sæculi vita habitant, desiderio superni roris corpus aridum portant. Quod si forsitan ille sanctus Job sic filios facere docuisset, forsitan Satan tantam potestatem occidendi filios non habuisset. Dicamus ergo Domino : « Sitivit in te anima » mea ; quam multipliciter tibi et caro mea² ! » Caro enim tunc demum sitit, quando per jejunium abstinet et arescit. Abstinentia enim vivificat et occidit ; vivificat animam, et vitia occidit, corpusque mactat.

II. Sed sæpe hæc abstinentia simulate agitur, ut hypocrita ; ore namque pallescent, facie attenuantur, cordis alta suspiria ducunt, mortem ante faciem semper portare videntur ; sibi ipsis valde compatiuntur, peccatores jubent se appellari, ut in foro digito demonstrantur, ut sancti. Isti mel portant in ore, et venenum in corde ; gradiuntur capite inclinato, et intus (1) gladium bis acutum ad occidendum portant. Tales sunt inventores malorum, zizaniam et discordiam inter fratres seminantes. Isti sunt raptores et lupi rapaces, qui de alieno suum libenter faciunt, et conantur ad mortem. Isti sunt luxuriæ patres, superbix fratres, avaritiæ matres, qui bono male et pessime (2) utuntur. Nos autem non sic, fratres, sed jejunium et elemosynam in abscondito faciamus, ut ille qui cuncta abscondita novit, reddat nobis mercedem³ : jejunia enim cum

¹ Matth. xvii, 20. — ² Psal. lxxii, 2. — ³ Matth. vi, 16-18.

(1) Cod. *inter*. — (2) Id. *pessime*, et ante *bonum*.

bonis operibus acceptabilia sunt spud Deum ; qui autem a cibis abstinet et male agit, dæmones imitatur, quibus dæmonibus esca non est et nequitia semper adest. Ille enim vere jejunat, qui, depositis vitiis, per confessionem a vitiis jejunat. Non tamen est abstinentia reputanda, ubi fuerit ventris saturitas ; spernitur enim jejunium, quod in vespere deliciis compensatur, dicente Isaïa : « Ecce in die jejunii vestri invenitur voluntas vestra¹ ; » voluptas enim deliciæ intelliguntur. Sicut (1) enim repetitio debitorum lites et contentiones generat, ita et deliciæ improbantur a Propheta in jejunio. Tota enim die epulas in cogitatione ruminant, qui ad explendam gulam vespere sibi delicias præparant.

III. Sollicita enim discretione caro edomanda est, ut non totaliter deficiat, nec in aliquo superbire queat (2). Infirmirate carnis nimia prævalente, ad perfectionem pertingere nemo potest. Quidquid ergo cum moderamento fit, Deo summe acceptum est, et summe salutare est ; quidquid nimis et ultra modum est, perniciosum est et stultum. In omni ergo opere modum et temperamentum oportet habere, quia omne quod excedit, periculosum est. Superflua namque in proximo humilitas, sæpe superbia reputatur.

IV. Igitur moderate vestram carnem domantes, super omnia in his sanctis diebus a fornicatione omni absteineamus, per quam membra diaboli statim efficimur. Nam dæmones scientes animarum nostrarum pulchritudinem esse castitatem, per quam homines Angelis coæquantur, summo livore percussi, invidia mittunt per sensus corporis desiderium, quatenus a cælestibus deorsum dejectam animam pertrahant secum ad tartara. Sed, o fratres, attendite quod quando impulsus a dæmonibus mens ad delectationem fornicationis impellitur, divini judicii metum (3) et æterna incendia ante oculos mentis ponere non differamus, quia nimirum omnis pœna, gravioris supplicii formidine

¹ Isaï. lviii, 3.

(1) Cod. *sic*. — (2) Id. *quiescat*. — (3) Id. *metus*.

superatur. Sicut enim clavus clavum expellit, ita sæpe recordatio ardoris inferni, ardorem expellit luxuriæ. Sed quidam sunt in juventute luxuriose viventes, et in senectute continentibus efficiuntur; tunc enim eligunt servire castitati, cum misera caro jam contempsit habere libidinem. Numquid tales continentibus dicendi sunt? Nequaquam; quia in juventute luxuriose vixerunt. Tales non habent præmium, quia certamen laboris non habuerunt; illos enim expectat gloria in quibus fuerunt laboriosa certamina. Cavere namque semper debemus ne luxuriose vivamus, ne tanquam relicto patre fugientes a patria, glandibus (1) porcos in villa pascentes et custodientes, repellamur a paterno consortio.

V. Prima enim tela fornicationis, oculorum visio est, secunda est verborum; sed qui capitur oculis, mox capitur corde; qui vero non capitur oculis, nec corde; faciliter potest resistere verbis, licet et cæci multa mala luxuriose sæpe faciant. Oculos igitur, sive comedamus, sive incedamus, sive stemus, sive loquamur, claudamus: hoc enim est quod Salvator præcipit fieri, ut « Si oculus scandalizat » te, eruas (2) eum. » Et quid est eruere, nisi claudere, « ne videat vanitatem? » Accinge (3) etiam lumbos tuos, ne defluant. Accingite, inquit Augustinus Aurelius, organum Trinitatis et sanctitatis norma, accingite lumbos vestros super ubera vestra (4). Et quid dicere Pater ille intendit, nisi cordis libidines reseccare, quæ ad lumbos pertinent? Nam cor super ubera est et lumbare (5). Libidinis immoderata licentia nescit habere modum; ideo præfatus Augustinus ille gloriosus Aurelius, fratribus zonas pelliceas more Eliæ portare jussit, ut ait Sigibertus (6) compatriota meus, vir

¹ Matth. v, 9. — ² Psal. cxviii. 37.

(1) Cod. *glandes*. — (2) Id. *erue*. — (3) Id. *accingere*, et sic inferius. — (4) Hunc Augustini textum non inveni. — (5) Cod. *lumbor*. Forte et *lumborum libidinis*, etc., sine puncto. — (6) Sigibertus, probabiliter Gemblacensis, mortuus an. 1112, non in omnibus fidelissimus, utpote qui Henricum IV imperatorum contra papam defenderit, et causam presbyterorum conjugatorum susceperit vindicandam.

fidelissimus, ut immoderata restricta lumborum libidine (1) libere ad gloriam accedere non pavescant. Caste ergo, fratres, vivamus in cunctis, sine qua (2) nihil boni poterimus in præsentem.

SERMO XXXII.

In Ramis Palmarum.

Multa sunt in hoc sermone utiliter et eleganter dicta, sed et nonnulla singulariter, præterquam quod eruitur ex Bibl. Ædil., cod. x, qui propter rationes supra allatas nullum præbet securitatis argumentum. Dignus tamen ille qui legatur. Locus ejus in Appendice post sermonem præcedentem.

SYNOPSIS.

I. Cur Christus venit sedens super asinam? II. Quomodo suscipitur? III. Quid significant asina et pullus ejus. IV. Sedeat Christus in anima digneque suscipiatur a nobis. V. Cavendum impenitentibus, ne videant Christum in sede majestatis. VI. Exhortatio ad penitentiam.

I. « Ecce rex tuus, filia Sion, venit tibi mansuetus, » sedens super asinam et pullum ejus¹. » Mandat ergo Dominus nobis per Zachariam prophetam, ut in suo adventu gaudeamus. Venit ad te qui longe jam erat, venit ad te

¹ Matth. xxi. 5.

(1) Cod. *in moderata et restricta*. — (2) Vitiosa locutio; supplendum est substantivum *castitate*.